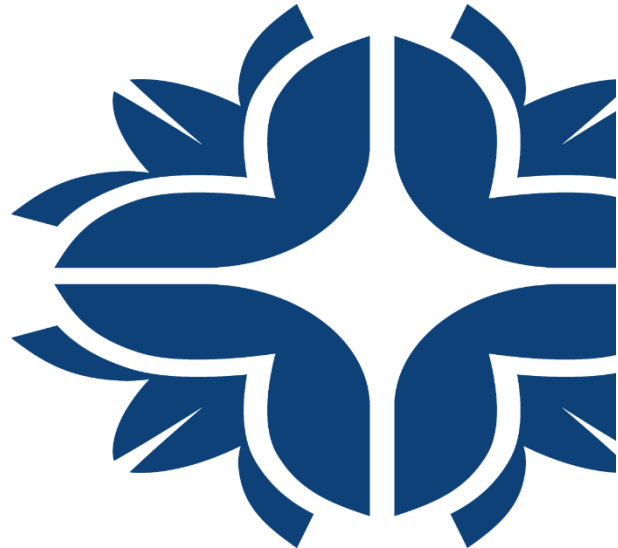
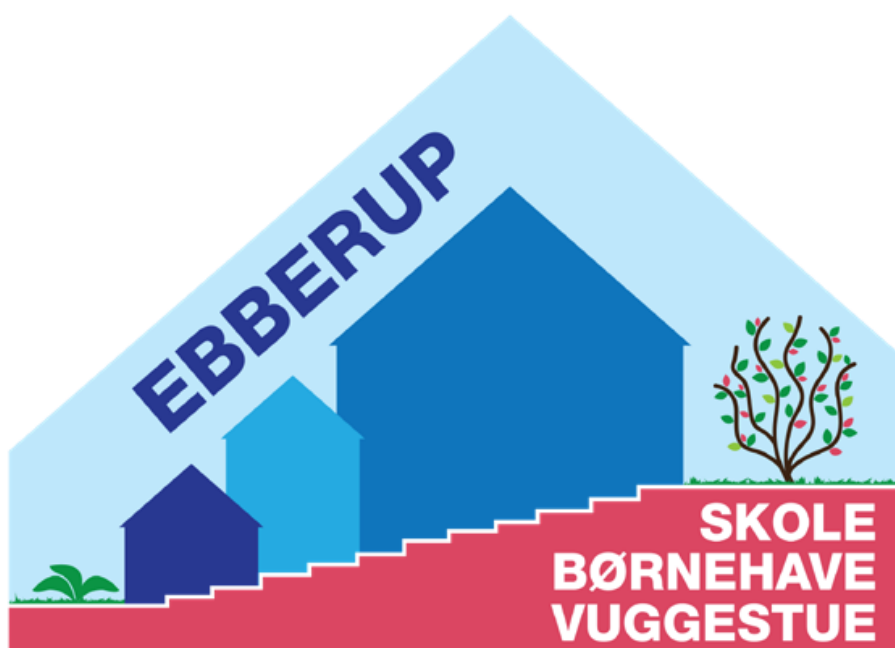

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Ebberup

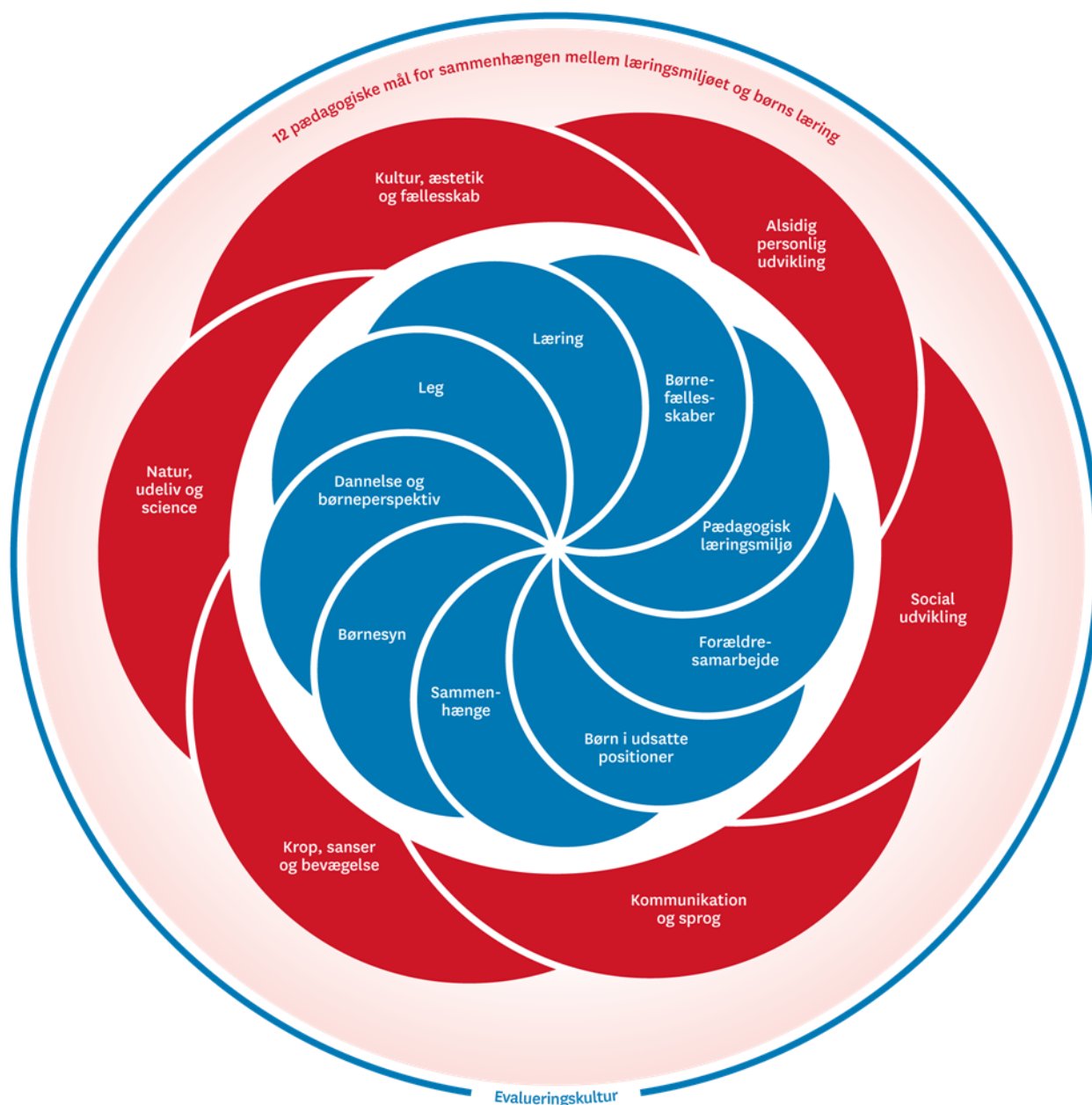

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver de pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.
Læreplanen indgår samtidig i det lovpligtige tilsyn som et vigtigt supplement til Kvalitetsaftalen - og er her suppleret med vigtige kommunale politikker og strategier.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Kort præsentation af Børnehuset ved Fællesinstitutionen Ebberup skole, børnehave og vuggestue	5
"Fra lille til stor, på fælles jord"	5
Pædagogisk grundlag	6
Assens Kommune - Vision 2030 – med vilje og hjerte	8
Børne- og ungepolitik	9
Sundhedspolitik	9
Assens Modellen	10
Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	12
Børnesyn, Børneperspektiv og Dannelse	12
Leg, læring og børnefællesskaber - "Her får vi børn til at gro"	14
Pædagogisk læringsmiljø	17
Samarbejde med forældre om børns læring	19
Forældresamarbejde	19
Rammer for forældresamarbejde	20
Andre former for samarbejde	21
Børn i udsatte positioner	23
Sammenhængende børneliv	26
Sammenhæng fra dagpleje og vuggestue til børnehave	26
Sammenhæng til børnehaveklassen	27
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	28
Inddragelse af lokalsamfundet	28
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	29
Fysisk	29
Æstetisk	30
Psykisk	31
De seks læreplanstemaer	32
Alsidig personlig udvikling	33
Hvordan arbejder vi pædagogisk?	33
Social udvikling	36
Kommunikation og sprog	38
Krop, sanser og bevægelse	41
Natur, udeliv og science	43
Kultur, æstetik og fællesskab	45
Evalueringskultur	47
Evalueringskultur i Assens Kommune	47
Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø?	48
Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?	49
Inddragelse af forældrebestyrelsen?	49

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Denne blomst beskriver visuelt den nye dagtilbudslov – både det fælles pædagogiske grundlag og læreplanerne.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#).

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der løbende til publikationen.

Kort præsentation af Børnehuset ved Fællesinstitutionen Ebberup skole, børnehave og vuggestue

"Fra lille til stor, på fælles jord"

Vi er en landsbyordning, hvilket betyder, at vi har fælles ledelse af skole, SFO, børnehave og vuggestue. Den øverste leder er skolelederen, derudover er der en daglig leder af SFO og børnehus, samt en viceskoleleder. I betegnelsen "landsbyordning" ligger implicit, at vi har en fælles rød tråd fra start i vuggestuen til 9. klasse i skolen, og man er kollega med pædagogisk personale, såvel som lærerne på skolen. Vi har en fællesbestyrelse med både forældre og medarbejderrepræsentanter fra skole og dagtilbud. I børnehuset har vi et forældreråd, som blandt andet arrangerer den årlige juletræstur og arbejdsdagen. Vi arbejder ud fra et fælles værdisæt for Ebberup børnehus, SFO og skole, samt en fælles vision for Assens kommune, denne er beskrevet længere nede.

Vuggestuen er normeret til 12 børn og Børnehaven er normeret til ca. 60 børn.

Vuggestue og børnehave er integreret og placeret i samme hus. Børnehuset er nabo til skolen og gør brug af dennes faciliteter i form af gymnastiksal, bibliotek og SFO lokaler. I nærheden ligger hal, dagplejehus, sportsplads og grønne arealer, samt lokale indkøbsmuligheder i gåafstand.

Børnehuset er beliggende på landet og vi kan derfor nemt tilgå naturen med skov, marker, dyr og maskiner.

Børnehuset har et stort indhegnet udeareal og legeplads. Der er gynger, legehuse, sandkasser, bålplads, cykelbane på både asfalt og grus, der er blomsterkasser og borde-bænke sæt flere steder. Der er et tætbevokset område med store træer og bakker. Desuden er der en hytte, som kan opvarmes og rumme ca. 6 børn. Vuggestuen har en mindre indhegnet legeplads, som ligger op ad børnehavens og skolens udeareal, som er tilgængeligt via låger. Vuggestuen har direkte adgang til egen legeplads og har ligeledes sandkasser, gynger, legehus, græsareal og bakker.

Børnehusets inde areal består af ét stort fællesrum med garderobe og åbent køkken, hvor der er hævet gulv på den ene side og dermed mulighed for deltagelse i børnehøjde. I fællesrummet er der projektor og lærred, samt kroge til gynger. Fra fællesrummet er der adgang til tre rum. I det ene er "Mejserne", som er de yngste (2,11-ca.4) og i det andet er "Spætterne og mini-spætterne" (4-6år) og i det sidste "Svalerne og mini-svalerne", (4-6år). Spætterne og svalerne er børnehavens ældste børn og dermed institutionens førskolegrupper. I den anden ende af huset ligger vuggestuen med en stue med egen indgang, samt garderobe, toilet og krybberum.

Vores børnegruppe er sammensat af forskellige etniciteter og forskellige kulturer, hvilket vi ser som en stor styrke. Vi er "ET hus" og her hersker en særlig ånd af fællesskab. Vi hjælper og støtter hinanden og er fleksible og åbne på tværs af stuerne og mellem kollegaerne, så vi bedst muligt kan støtte børnenes udvikling og følge deres spor. Det gode samarbejde fortsætter over i skoledelen, hvor vi hele tiden arbejder på at udvikle konceptet "Den røde tråd".

Her finder I link til andre relevante oplysninger på [Børnehusets hjemmeside](#)

Pædagogisk grundlag

Vores børnehus rummer stor mangfoldighed og vi ser en værdi i forskellighed. Der er mange måder at være sammen på. At indgå i relationer er et vigtigt pædagogiks grundlag, som er centralt for vores tilgang til arbejdet.

- Vi vil se børn der tør udtrykke følelser og som føler sig set og hørt.
- Vi vil se børn der trives mentalt og fysisk.
- Vi vil se børn der har ro og tid til leg og fordybelse.
- Vi vil se børn der er medbestemmende, som føler og oplever at de bliver hørt og som ved at alle – børn og voksne - er lige vigtige.

I dette arbejde er vi gode rollemodeller, som understøtter ovennævnte og som reflekterer og evaluerer egen praksis. Vi skal hele tiden arbejde med os selv individuelt og som gruppe. Dette skal vi turde at stå til måls for.

Det Pædagogiske grundlag er baseret på, hvordan vi ser os selv som Børnehus nu, men også på hvad vi stiler efter fremadrettet. Vi ønsker at afspejle en personalegruppe og et hus i konstant udvikling - et dynamisk hus.

I kan herunder læse om de krav og forventninger, der er til udarbejdelsen af det pædagogiske grundlag og om de politiske tiltag i kommunen.

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i *alle* dagtilbud i Danmark."

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag *skal* være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud. "

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. "

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Assens Kommune - Vision 2030 – med vilje og hjerte

I det følgende præsenteres vision, politikker m.m. fra Assens Kommune, som har betydning for den pædagogiske læreplan, og for det arbejde der pågår i dagtilbuddene.

Visionen har et afsnit, der hedder: Vores børn og unge lykkes.

”Vores børn og unge er vores fremtid. Vi giver dem de bedste forudsætninger for at leve et godt liv med et stærkt selvværd. Vi følger børnene fra deres første skridt og hjælper dem på vej til sunde vaner og et aktivt hverdagsliv med bevægelse, sport og fællesskaber.

Det fortsætter i dagplejen, daginstitutioner og skoler, hvor børn og unge har rammer til at være kreative, til at lege, lære og danne venskaber og relationer.

Børn og unge udvikler sig både fagligt, personligt og socialt på vejen mod et voksenliv, hvor de trives og forsørger sig selv. Vores ungdomsuddannelser, lære- og arbejdspladser hjælper til.

Vores skoler, uddannelsessteder, virksomheder og kulturinstitutioner arbejder tæt sammen og inspirerer vores børn og unge, så de udnytter deres fulde potentiale. Både dem der selv kan og vil, og dem der skal have ekstra hjælp til at finde netop deres vej.

I 2030 er alle unge i uddannelse eller arbejde.”

Denne vision forudsætter, at dagtilbud i Assens Kommune tilbyder høj kvalitet, der understøtter alle børns generelle trivsel, udvikling, læring og dannelse jf. den nye Dagtilbudslovs formål.

Børne- og ungepolitik

” Et godt børneliv- *altid* et fælles ansvar”

Alle børn har ret til omsorg og anerkendelse.

Alle børn skal kunne træffe gode og sunde valg for sig selv, så de bliver i stand til at mestre livet og udvikle ansvarlighed for sig selv og fællesskabet.

Alle børn skal som udgangspunkt have adgang til samfundets almene tilbud, hvor de indgår i fællesskaber, der udfordrer og støtter en udvikling af deres personlige, sociale og faglige kompetencer og tilgodeser særlige behov.”

Denne politik danner rammen for alle børn – også børn med særlige behov eller i udsatte positioner.

Den er under revision og Assens Kommune barsler med en ny børne- og ungepolitik i sommeren 2020. Politikken bygger ligeledes oven på indhold og kvalitet i kommunale og private dagtilbud.

Bemærk- ny Børne og Ungepolitik forventes i efteråret 2020

Sundhedspolitik

Byrådet ønsker, at Assens Kommune skal være en sund kommune både fysisk og mentalt – og det gælder både de helt små, unge og ældre. Et af pejlemærkerne i politikken hedder:

En sund start på livet.

AMBITION:

” VI REDUCERER ULIGHED OG SKABER MØNSTERBRYDERE, OG I DE FØRSTE 1000 DAGE AF ET BARNS LIV SÆTTES DER SÆRLIGT FOKUS PÅ DET VI VED, DER FREMMER TRIVSEL, UDVIKLING OG LÆRING. I ASSENS KOMMUNE ER VI FORPLIGTET TIL TYDELIG FORVENTNINGSADFØLGENDE MED ISÆR FORÆLDRE SAMT ANDRE AKTØRER OMKRING DET ENKELTE BARN, SÅ VI TAGER ET FÆLLES ANSVAR FOR ALLE BØRNS SUNDHED”.

Sundhedspolitikken retter sig bl.a. mod forældre og hele 0-6-års området og matcher fint ambitionerne med fælles pædagogisk grundlag og læreplaner i den nye Dagtilbudslov. Vi ved, at----

-

en sund start på livet har en livsvarig positiv betydning, og særligt de første 1000 dage af et barns liv har stor betydning for resten af barnets opvækst.

Læs mere under læreplanstemaet: Krop, sanser og bevægelse

Assens Modellen

En tidligere indsats for børn og unge, som bygger på en helhedsorienteret tværfaglig indsats på baggrund af tidlig opsporing.

Vision: Alle børn og unge får mulighed for at leve et normalt, trygt og meningsfuldt hverdagsliv – med tilknytning til deres familie, netværk og nærmiljø og med skolegang, uddannelse og et givende fritidsliv. Vi inddrager og aktiverer systematisk familie og netværk og udvikler et endnu tættere samarbejde mellem almenområdet og ressourceområderne.

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder vi os til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og Børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Børnesyn, Børneperspektiv og Dannelse

I Børnehuset Ebberup arbejder vi ud fra et humanistisk børnesyn, der bygger på en forståelse af barnet som kompetent, selvstændigt og aktivt medskabende.

Vi skaber - i samarbejde med børnene - trygge og udviklende børnemiljøer der inviterer til leg, både med og uden personale. På den måde udvikler vi børn der føler sig hørt, mødt og forstået. Alt sammen egenskaber, der danner børnene til at blive demokratiske verdensborgere.

Eksempler:

- Vi leger med legoklodser og den voksne siger "kom vi bygger et højt tårn". Børnene begynder i stedet at lave en lang bane med klodserne, fordi bilerne skal køre racerløb. Her følger vi børnenes leg, derved er børnene medbestemmende og legen udvikles på deres niveau – samtidig bliver vi i de overordnede rammer der er sat fra start (afgrænsende grænsesætning).
- Vi er lyttende når børn italesætter eller peger på legetøj de gerne vil lege med og forsøger at imødekomme deres ønsker. Noget legetøj er i børnehøjde, andet skal man bede om.
- Når vi spiser mad i vuggestuen vælger børnene hvilke madder de kunne tænke sig, samtidig beder vi dem smage på andre slags pålæg, hvis de bliver ved at vælge det samme. Det samme koncept gør sig gældende når vi har maddag i børnehaven.

Børnene lærer i disse processer, at vi lytter til deres ønsker, at de kan imødekommes, men også at det er de voksne, der sætter de overordnede rammer – de skal kunne tåle at få et nej, at vente på tur og lære at dele med hinanden.

Anerkendelse og demokrati hænger sammen i den forstand, at børnene har ret til at blive hørt, forstået og udvikle legen på deres præmisser. MEN anerkendelse betyder ikke, at børnene altid får ret eller at de får det de ønsker hver gang.

Vi leger både aldersopdelt og på tværs af alder, lige fra vuggestue til førskolebørn. Børnene lærer at tage hensyn til hinanden, tale pænt til og om hinanden og de får øje på nye muligheder for venskaber. Dette sker bl.a. ved at personalet er gode rollemodeller og tager ansvar i hverdagen. Personalet stopper uhensigtsmæssig opførsel, er lyttende og er medskabende ind i nye handlemuligheder. Således udvikles børnenes empati og forståelse for, at alle børn er vigtige for fællesskabet og har ret til et godt børneliv. I ydertider arbejder vi med en fleksibilitet der gør at hjælper hinanden på tværs af grupperne. Vi er ét børnehus – Det giver stærke relationer mellem børn og voksne og gør at børnene føler sig trygge ved alle medarbejdere i huset.

Børneperspektivet kommer særligt til udtryk når vi er i små grupper, hvor vi giver plads, tid og ro til at legen kan udvikle sig og hvor børnene finder sig selv og hinanden i legen. På den måde skaber vi små trygge læringsrum. Grupperne kan både være sammensat af personalet, på baggrund af pædagogiske overvejelser, men skabes også af børnene selv. Vi følger barnets spor, ved at lytte til, hvad barnet og børnegruppen er optaget af og følger dette. Vi støtter og guider børnene i de initiativer de tager og er samtidig bevidste om, hvordan vi som personale positionerer os i forhold til legen. Det giver plads til at legen kan udvikle sig i børnehøjde, således at vi indfanger og har mulighed for at udvikle på alle børns initiativer.

Igennem "Fri for mobberi" har vi fokus på den gode tone og at sige nej eller stop på "den gode måde". Ligeledes støtter vi børnene i at tage imod et nej og anerkender de følelser og den adfærd, der kan være forbundet med ikke at blive lukket ind i en leg. Vi har en stærk kultur for at rose og anerkende børnene i det de laver og i de situationer hvor det og DE lykkes, samtidig udfordrer vi deres grænser og motiverer til at lære nyt.

Fri for mobberi er et pædagogisk redskab til brug i institutioner. Det består af forskellige aldersdifferentierede kufferter, som blandt andet indeholder samtalekort, aktivitetsforslag og bamsevenner til brug i arbejdet med at fremme og styrke venskaber. Se eventuelt [Mere information om Fri for mobberi](#)

Det handler om ordentlighed i dannelsesperspektiv, at være gode venner og have gode fællesskaber. Alle har ret til at være en del af fællesskabet. Vi øver os i at være ordentlige

mennesker og give plads til hinanden, men også i at give udtryk for hvem man selv er og hvad man vil være med til. Forskellighed er en styrke for fællesskabet.

Eksempel:

3 børn laver huler i skoven og et 4. barn kommer til og vil gerne være med. De 3 ønsker at lege videre selv. Dette bliver respekteret af personalet, men forinden har vi støttet gruppen i at sætte ord på og vi sørger for at hjælpe det 4. barn med, at modtage et afslag og hjælpe ham/hende videre til nye legemuligheder.

Vores tilgang og pædagogiske ramme, er med udgangspunkt i at behandle alle børn forskelligt, med det formål at give dem lige betingelser. Derfor tager strukturen i børnehuset afsæt i børnenes perspektiv. En fleksibel struktur gør at det enkelte barn kan få lov at udvikle sig både som individ og i gruppen, samtidig giver det plads til spontanitet, nysgerrighed og til at følge barnets spor. Personalet har øje for, at så få afbrydelser som muligt giver de bedste betingelser for børnenes trivsel, udvikling og læring.

Vi arbejder os væk fra tankegangen om at "voksne ved bedst" eller "det plejer vi" og henimod at skabe demokrati i et børneperspektiv. Det har særlig opmærksomhed at hvert barn har en stemme i deres egen hverdag i børnehuset. Vi gør således børnene til medskabere af deres hverdag og deres liv i børnehuset.

På personale/stuemøder og pædagogiske dage drøftes, hvordan vi kan udvikle vores fysiske og æstetiske rammer, med udgangspunkt i børnenes perspektiv.

Leg, læring og børnefællesskaber - "Her får vi børn til at gro"

Legen er i centrum hele dagen og vi omfavner legen, som en uundværlig del af børnenes trivsel og udvikling. I børnehuset er der plads til, at lege kan opstå i både store og små fællesskaber. Både gennem voksenstyrede planlagte grupper og spontant opståede legefællesskaber. Indretningen med små "rum i rummet" og mobile møbler, gør det muligt at skabe legemiljøer for både store og små legegrupper. Vi korrigerer og tilrettelægger løbende indretning af rummene, med udgangspunkt i de lege som børnene initierer. Det skaber også en afgrænsning, som giver mulighed for ro og fordybelse, uden for mange afbrydelser. Alt sammen til gavn for legens udvikling.

Vores indretning af både inde- og uderum indbyder til forskellige lege, så fantasi og nysgerrighed bliver stimuleret. Inde er legetøj i børnehøjde, det må blandes og leges med på kryds og tværs. Man må gemme legetøj til næste dag så legen kan fortsætte.

Vi har blik for at give plads til både stille og vilde lege. Vi har øje for, at det kan have værdi at lege alene for nogle børn, samtidig vil vi motiverer til deltagelse i fællesskabet.

Vi ser legen, som redskab til læring og udvikling, som dokumentation og målestok for om barnet udvikler sig og trives. Som et værktøj, når noget ikke fungerer i børnegruppen eller når børn i udsatte positioner ikke er i leg alene eller med andre børn.

Det er gennem legen, at vi som fagpersoner kan observere og blive klogere på børnefællesskabet, og de små legefællesskaber. Vi bliver klogere på, om børnene er aldersvarende i deres udvikling i forhold til generelle kompetencer bl.a. kontaktform, relations dannelse, opmærksomhed, kommunikation og sprog, motorik, emotionelt, samt evne til fordybelse.

Det er gennem børnenes positioner i legen, at vi som personale bliver opmærksomme på hvilken "status" barnet har og om det bliver fastholdt i et mønster, der kan være uhensigtsmæssig i forhold til udvikling og relations dannelsen. Modsat kan mønsteret være en styrke i barnets udvikling. Ser vi på barnets emotionelle udvikling er det af særlig betydning, at vi er opmærksomme på barnets selvværd. Hvordan ser og oplever det sig selv og hvordan understøtter vi barnet til et bedre selvværd. Hvert barn har en værdi i sig selv, og alle børn er vigtige for legefællesskabet.

Vi dyrker lege på tværs af aldersgrupper, da vi trods fysisk opdeling af børn, ser os som ét fælles hus og én fælles personalegruppe. Eksempelvis er der børn fra børnehaven der leger i vuggestuen, og de yngre børn i børnehaven leger med ældste-gruppen. Det giver børnene en større fællesskabsfølelse, samt en tryghed i at bevæge sig rundt i hele huset og dermed få gode relationer til både andre børn og de voksne. Samtidig skaber det en øget kommunikation og sparring personalet iblandt.

Vi har fokus på vores rolle som voksne i legen. Hvordan vi positionerer os, og hvordan vi er rollemodeller. Relations arbejdet, hvor det enkelte barn ses og høres uden at skulle præstere er vigtigt. Eksempelvis sidder vi på gulvet og leger med børnene og er aktive deltagere på legens præmisser, vi støtter og guider i det omfang der er behov.

Vi arbejder ud fra en fleksibel hverdagsstruktur, der kan tilgodese legen og de små legefællesskaber. Vi ser muligheder i at legen kan bevares, frem for at den altid opbrydes på grund af strukturen, dog inden for de muligheder og behov der opstår i løbet af dagen.

Eksempel:

- Det er en mulighed for en gruppe børn blive ude og lege, selvom alle andre går ind for at spise. Det betyder at de spiser senere eller spiser ude.

- En gruppe mejser er meget interesseret i spætternes aktiviteter derfor får de lov til at indgå i gruppens aktiviteter, for at følge børnenes spor og udvikle nye relationer

Personalet er tydelige i deres kommunikation og fremhæver børnenes muligheder for, at de skal få øje på det de må, frem for at begrænse dem ved at italesætte det de ikke må. Vi er nysgerrige på børnenes leg og spørger ind og lytter. Når børnene italesætter at noget er sjovt, gør vi meget ud af at skabe rum for at den sjove leg kan udvikle sig i børnenes perspektiv.

Pædagogisk læringsmiljø

Hverdagen i Børnehuset er bygget op, ud fra en overordnet pædagogisk ramme, der har til hensigt at skabe genkendelighed og tryghed for det enkelte barn. Det betyder, at vi har daglige rutiner og strukturer, der skaber tydelighed for børnene. Vi arbejder med fælles temaer i hele huset. Vi holder samlinger, disse udvikles og udvides efter børnegruppens alder og udvikling og er en velkendt aktivitet for barnet. I planlægningen af det pædagogiske læringsmiljø, tages der højde for at børnene medinddrages. Det er vigtigt for os at skabe læringsmiljøer, der inviterer til "noget særligt" f.eks. wellness-dage her indrettes læringsmiljøet, så det passer til temaet eksempelvis med dæmpet musik og lys, bløde måtter, tæpper og duftende fodbade. Vi har løbende fokus på hvilken indretning, belysning og udvalg af legetøj der er i rummene og hvilken leg der inviteres til, da vi er meget bevidste om, at det har stor betydning for legens udvikling.

Legen er for børnene en grundlæggende måde at være til stede på og derfor også omdrejningspunktet for vores læringsmiljøer. Vores læringsmiljøer, er både skabt af personalet ud fra en særlig pædagogisk målsætning, men også ud fra børnenes nysgerrighed, interesser og venskaber. For både børn og voksne betyder det, at vi sammen får en hverdag, der bærer præg af målrettet indhold, hvor trivsel, udvikling og læring - i børnehøjde - har særligt fokus. Leg, fantasi og fordybelse skal have de bedst mulige betingelser for at nå netop dé mål.

Læringen sker også i alle hverdagens rutiner!

Eksempelvis:

- Når børnene øver sig i selv at tage tøj af og på.
- Når vi lytter til hinanden.
- Når vi venter på tur.
- I puslesituationer.
- Når vi taler om hvad vi spiser.
- Når børnene lærer at sige farvel til far og mor, med visheden om at de kommer igen.

Ved alle disse situationer gælder det, at børnene i udviklingsprocessen med støtte og vejledning fra personalet, skal opleve følelsen af at mestre og den læring er vigtig for børnenes trivsel og dannelse. I andre situationer kan det være opmærksomheden fra kammeraterne der giver barnet et følelse af at mestre. Det kan f.eks. være når ens bedste ven opdager, at man har lært selv at lyne sin jakke og kommenterer på dette. Vi er opmærksomme på at børnene er trygge i de udfordringer vi giver dem, udfordringen skal være passende for udviklingsniveauet og dermed hverken være for let eller for svær.

Vi lader gerne "legen stå"! Forstået på den måde, at hvis en stor bunke Lego danner grobund for nye legerelationer og det ene barn i legefællesskabet skal tidligere hjem end de andre, så behøver legen ikke at stoppes af at "nu skal der ryddes op". Her øver vi os på at legen kan genoptages næste dag, netop fordi vi med de pædagogiske briller, kan se udviklingspotentiale i relationen mellem børnene.

Vi er ét hus – og hjælper hinanden på tværs af grupperne, det giver børnene tryghed og genkendelighed, fordi de kender alle voksne og børn. Vi har derfor gode muligheder for at tilgodese individuelle behov hos børnene. Vi skaber små legemiljøer på tværs af stuerne, som åbner op for nye venskaber og læring. De små grupper giver plads til ro og fordybelse, børnene oplever at blive set og hørt, samtidig giver det mulighed for, at de voksne kan observere og støtte det enkelte barn i dets udvikling.

Vi målretter dagen således, at der skabes rum for at børnene kan eksperimentere og bruge fantasien, på måder der inviterer børnene til at udvikle sig kropsligt, emotionelt, socialt, sprogligt osv. De pædagogiske overvejelser vi gør os ift. det enkelte barn og gruppen, skal danne grundlag for læring hele dagen.

Vi er opmærksomme på at udvikle strategier (til hjælp til personalet) som kan støtte børnenes udvikling på alle tider af dagen og for eksempel ved vikardækning eller andre ændringer i hverdagen. Det handler om tydelig kommunikation som understøtter arbejdsgangen. Det kan være billeder, sedler, skemaer, handleplaner osv., der fortæller os om de forskellige stuers struktur.

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældresamarbejde

I børnehuset er forældresamarbejdet vægtet højt. Vi bestræber os på, med respektfuld tydelighed, at forventningsafstemme når forældre/børn starter i vores hus. Vi ved at forældrene er de bedste ambassadører for børnehuset, derfor forventer vi at de omtaler vores hus, ansatte og børn i en positiv og respektfuld ånd. Denne forventning er der også til personalet i deres tilgang til forældrene og børnene. Vi arbejder ud fra en tilgang der lyder, at vi i fællesskab har ansvaret for, at ALLE børn har de bedste betingelser for trivsel, udvikling og læring - det ansvar beder vi forældrene tage del i! Dette gælder både for det enkelte barn, men også for hele børnefællesskabet, da børnefællesskabet også har indflydelse på det enkelte barns trivsel. Dette samarbejde kræver ikke kun et højt informationsniveau begge veje, men også at forældrene holder sig orienteret og spørger, hvis der er ting de undrer sig over.

Kommunikation og samarbejde med forældre sker på mange forskellige niveauer, det kan konkret være at:

- Forældre ønsker sparring til barnets udvikling. F.eks. at barnet ikke vil sove om aftenen. Dette vendes med personalet på barnets stue og i samarbejde drøfter vi muligheder og ser på løsninger.
- Personalet ønsker sparring til barnets udvikling. F.eks. barnets motoriske udvikling. Dette vendes med forældrene og der drøftes muligheder for hvordan der arbejdes hjemme og i institutionen for at understøtte udviklingen.
- At vi i hverdagen synliggør det vi arbejder med, så forældre har mulighed for at snakke med deres børn om oplevelser og læring. Dette sker både igennem dialog, tekst og billeder som understreger læringen og udviklingen i aktiviteten, samt inspirerer forældrene til lignende aktiviteter i hjemmet.

- Forældre hjælper til ved arrangementer, bidrager med materialer, byder ind med særlige kompetencer eller ser muligheder de kan tilbyde. Det kan være til arbejdsdag eller under forskellige temaer i huset. Her kan forældrene f.eks. komme og lave mad fra et andet land, inviterer en gruppe børn hjem og plukke æbler eller komme forbi børnehuset så vi kan få lov til at se traktorer/maskiner.

Rammer for forældresamarbejde

I hverdagen skal vi sikre en god og hensigtsmæssig kommunikation med forældre, som stadig tager udgangspunkt i de muligheder der er i situationen, set i forhold til vores daglige arbejde. Forældrene har en specifik viden om netop deres barn, ud fra det liv som leves uden for institutionen.

Personalet har en indgående viden om børn generelt, samt et kendskab til det givne barn inden for institutionens rammer. Disse to perspektiver skal gerne være med til at give et godt grundlag for samarbejdet om hvert barns udvikling, læring og trivsel.

Det er vigtigt at forældre og personaler:

- Bevarer den gode tone og er opmærksomme på at formidle relevant viden.
- Er opmærksomme på hinandens perspektiver og er åbne for at komme tilbage, såfremt man føler sig uafklaret.
- Er gode rollemodeller og har opmærksomheden på barnet/børnene og den situation/kontekst man står i. Når børn ser deres forældre har de ret til opmærksomhed og blive taget imod på den gode måde. Ved afhentning er det eksempelvis vigtigt at forældrene er 100% opmærksomme på barnet, så det ikke skal dele forældrenes opmærksomhed med en mobiltelefon eller en anden forældre.
- Er opmærksomme på, at børn ikke skal inddrages i forældrenes eller personalets dilemmaer. Dette er et voksen ansvar. Samtaler og møder skal foregå bag lukkede døre.
- Har forståelse for, at en bekymring for barnets trivsel og udvikling, kan gå begge veje og den skal derfor også tages alvorligt af begge parter.
- Ved spørgsmål, undren m.m. som ligger ud over almindelige hverdagsting, bør man gå til personalet på barnets stue.

Andre former for samarbejde

Fællesbestyrelsen: Består af forældre og ansatte fra både børnehus og skolen. De deltager på forældremøde og aflægger beretning. Fællesbestyrelsen understøtter det daglige arbejde og udarbejder forskellige principper og politikker omkring f.eks. kost, søvn, sygdom og den gode tone. De vender og diskuterer dilemmaer og udfordringer, dermed er de med til at sætte kursen for hele landsby ordningen.

Forældrerådet: Står for at planlægge arrangementer som understøtter og styrker samarbejde mellem børn, forældre og personaler. F.eks. juleskovtur, arbejdsdag m.m. Forældrerådet består af 5 forældre, samt den pædagogiske leder.

Forældremøde: En gang om året afholdes et fælles forældremøde for hele børnehuset, her er der fokus på inddragelse af forældres synspunkter, holdninger, fagligt indhold og valg til bestyrelsen.

Fællesspisning: Hvert år inviterer børn og personaler til fællesspisning på de respektive stuer. Her er forældre og søskende budt til hygge, spisning og leg i børnehuset. Det er en fantastisk mulighed for at være sammen i en helt anden kontekst, der giver mulighed for at styrke relationen mellem børn, forældre og personale.

Forældresamtaler

Opstartssamtale: Her byder vi nye børn og forældre velkommen. Her vises rundt, der udleveres velkomstfolder, politikker, stamkort m.m. og vi fortæller om hverdagen i Børnehuset. Vi taler med forældrene om deres oplevelse af barnet, om daglige rutiner og anden relevant information, for at kunne give barnet de bedste betingelser for opstart.

Trivsels samtale: Denne ligger inden for de første 3 måneder. Her fortæller vi om hvordan vi oplever barnets opstart, trivsel og udvikling, ligesom forældrene fortæller om deres oplevelse af opstarten.

Overgangs samtaler: Når et barn rykker fra vuggestue til børnehave, tilbydes en overgangssamtale, hvor den viden og erfaring som både forældre og personalet fra vuggestuen har om barnet, deles med personalet i den nye gruppe.

Når børnehavebarnet starter i Svale- eller Spættegruppen, tilbydes der en samtale sidst på året som tager udgangspunkt i skoleparathed. Der udfyldes et overgangsskema af forældre og pædagoger så vigtige informationer videregives til skole og SFO. Inden sommerferien afholdes et møde med børnehaveklasse læreren og barnets pædagog hvor viden deles.

Der tilbydes samtale en gang årligt, ud over det kan forældre og personaler altid bede om en ekstra samtale, hvis der er behov for dette.

Børn i udsatte positioner

Som fundament for en positiv udvikling hos barnet, ligger et godt samarbejde med forældrene og derfor er kommunikation, en meget vigtig og højt prioriteret del af vores arbejde omkring børnene i Børnehuset. Vi prioriterer tæt dialog med forældrene og i mindst lige så høj grad personalet imellem. Vi kender til værdien af og fokuserer på, at se på den positive udvikling og næste udviklingstrin, for at kunne lykkes.

Vi afholder trivselssamtaler inden for de første 3 måneder af barnets tid i børnehuset, dette er med til at sikre en god dialog fra start, og kan bidrage til en belysning af eventuelle fokuspunkter, som ikke har været italesat ved selve overgangen fra hjem eller dagpleje. Vi laver en tydelig forventningsafstemning i samarbejdet med forældrene, så de kan føle sig trygge ved, at vi kommer til dem, når der er noget der bekymrer os. Modsat har vi en forventning om, at de gør det samme. Vi skaber rum for en god kommunikation i form af åbenhed, ærlighed og faglighed.

I forhold til at spotte børn i udsatte positioner, er vi observerende og reflekterende for at kunne afdække færdigheder på alle udviklingsområder. I denne proces sparrer vi indbyrdes i personalegruppen og får herigennem øje på barnets styrker og svagheder. Til dette bruger vi blandt andet didaktiske udviklingsmodeller som vækstmodellen, SMTTE-modellen eller lignende, som tydeligt beskriver mål, formål, tiltag, handlemuligheder, evaluering osv. To gange årligt laver vi stuevis trivselsmåling, hvor børnene inddeles i positionerne "rød, gul og grøn" alt efter generel trivsel, her er den daglige leder er tovholder.

"Grøn" betyder at barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder.

"Gul" betyder at der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere.

"Rød" betyder at der er grund til bekymring og at handlinger skal sættes i gang.

Der udarbejdes handleplaner på de gule og røde børn, disse handleplaner har til hensigt både at tilgodese det enkelte barn samt børnegruppen. Her vil vi også blive opmærksomme på om der er behov for en ekstra forældresamtale, forpost eller indstilling.

Forpost er en fast tværfaglig gruppe som er lyttende og giver sparring ind til de enkelte emner man ønsker at tage op. Det kan være sparring til forældre og personale. I samarbejde med skolen har vi en velfungerende forpost, som arbejder ud fra en fast struktur og dagsorden. I forpostteamet drøftes og vejledes der i muligheder, handleplaner og tiltag på de indstillede problematikker.

Vi samarbejder på tværs af stuerne, det giver det enkelte barn de bedst mulige betingelser for at trives og udvikles. Der orienteres til alle ansatte på personalemøde eller via AULA, hvis der er en særlig pædagogisk indsats, som led i en handleplan.

Vi sparrer omkring egen gruppe og inddrager andre i huset for videre refleksion og undersøgelse af nye muligheder. På den måde kan alle bakke op og bidrage til en positiv udvikling hos barnet. Det kan både være indsats i forhold til det pågældende barn, hele børnegruppen eller på en konkret familie.

Vi skaber rammer der tilgodeser det enkelte barns behov, så det kan begå sig i små som store fællesskaber, men også så barnet oplever lydhørhed, imødekommenhed og forståelse fra de pædagogiske omsorgspersoner det møder i institutionen. Ved at fremme barnets styrker, støtter vi barnet i at få en positiv rolle i fællesskabet og følelsen af at være værdifuld. Vi skaber sammen med børnene succesoplevelser og udvikler læringsmiljøer, hvor børnene oplever at de mestrer. Vi er derfor ofte fleksible i forhold til spisetider og ugeplaner, netop for at tilgodese det enkelte barns behov. Det kan være i situationer hvor der er brug for ro, søvn, mad uden for spisetid, inde-tid, tid i en lille gruppe eller tid med en bestemt voksen, samt behovet for at sige fra til en aktivitet. Igen er det noget vi får italesat over for kollegaerne, så alle er medspillere og bakker op om den beslutning, der er truffet til gavn for barnet.

Efter behov indkaldes til samtaler med forældre, hvor personalets bekymring og observationer deles. Her ses der både på barnets kompetencer og udfordringer. Der laves aftaler og handleplaner i fællesskab med forældrene og der laves aftale om opfølgning. Tænkes det nødvendigt anvendes forpost, som et led i indsatsen. Vi kan prioritere at være to eller flere til samtaler, så vi sikrer refleksion og muligheder for at se løsninger. Forældre kan også opfordres til at medbringe en bisidder. Forældre kan tage kontakt til os med forskellige problemstillinger, disse tager vi seriøst, da vi oplever at et tidligt fokus på udfordringer og problemstillinger, kan være med til at bremse negativ udvikling eller få den helt til at ophøre. Det er vigtigt at forældrene føler sig trygge ved at komme til

os, så vi sammen kan reflektere over det videre samarbejde om barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Vi gør brug af tilgængelige tværfaglige samarbejdspersoner. Herunder PPR og børneterapeuterne, sparring og konsultative samtaler med tale-høre konsulent, psykolog og fysioterapeut, samt statusmøder med sagsbehandlere.

Vi oplever at den forebyggende effekt inden for egen institution, er bedst når vi samarbejder med forældrene og har forventninger som konkretiseres, gerne med delmål. Herunder er en tydelig beskrivelse af handleplaner og opfølgning på denne, afgørende for udbyttet af indsatsen. Vi har et stærkt samarbejde på tværs i Børnehuset og tilpasser flere gange dagligt legemiljøerne i hele huset, således at ALLE børn har de bedste betingelser, for at indgå i fællesskaberne.

I forhold til tværfaglige samarbejdspartnere er tidsperspektivet vigtigt, at indsatsen er hurtig og troværdig. Forældre der har det svært er sårbare og har brug for et sikkerhedsnet der kan handle ud fra dette. Som personale har vi brug for fagspecifik viden og opbakning til arbejdet. Vi kan gøre stor forskel, men i forhold til udsatte familier er der brug for en langsigtet plan, med en velbeskrevet handleplan og inddragelse af forskellige samarbejdspartnere. Disse samarbejdspartnere skal både samarbejde med familien, netværket og med barnets institution. Der skal være tale om et kontinuerligt arbejde.

Sammenhængende børneliv

Sammenhæng fra dagpleje og vuggestue til børnehave

- Dagplejen altid velkommen til at komme på besøg med børn. Vi inviterer dagplejen til arrangementer, som f.eks. Cirkus og skt. Hans, så dagplejebørnene kender børnehaven inden start.
- Vi modtager overgangspapirer fra dagplejen, når der starter nye børn og hvis det er børn fra en anden børnehave, har vi et internt overgangsmateriale. I de tilfælde hvor der er særligt behov, af hensyn til barnets opstart, afholdes et overleveringsmøde med dagplejer og forældre, samt kontaktpædagog fra børnehaven.
- Ved opstart i børnehave fra dagpleje, sendes et velkomstbrev til barnet med invitation til forældre og barn om at komme på besøg. Under besøget vises der rundt (så vidt muligt af kontaktpædagogen), der hilses på alle personer i huset og der oplyses om husets dagligdag. Forældrene modtager her en velkomstpakke med forskellige formelle papirer og et infobrev om "Fri for mobberi", kostpolitik og huskeliste. I perioden fra 1. besøg og til opstart opfordrer vi forældre til, at komme på besøg så ofte som muligt med barnet.
- Det kommende børnehavebarn, der går i vuggestue, afprøver løbende forskellige hverdagssituationer i børnehaven. Det kan være leg på legepladsen med kommende børnegruppe, at få skiftet ble i børnehaven, at spise madpakke i kommende gruppe, samling og lignende situationer. Alle de situationer kender de fleste børn, når de starter i børnehaven. Det giver stor tryghed og gør det knap så overvældende at starte. Vigtigst af alt, får de en tilknytning til de voksne og børn de skal være sammen med. Det er meget forskelligt hvornår en overgang starter, igen følger vi barnets spor og starter ikke før barnet viser tegn på parathed.

- Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns behov og oftest er det en glidende overgang over flere uger eller måneder, efter barnet er startet i børnehave, hvor barnet i en tid bevarer sin tilknytning til vuggestuens kendte rammer og voksne. F.eks. sover barnet til middag i vuggestuen, men har sin øvrige gang i børnehaven. Vuggestuen bliver brugt som et pauserum i vante rammer, væk fra de nye rutiner i børnehaven, hvor der er flere børn og voksne at forholde sig til. Vi lytter meget til barnets behov for at "komme i vuggestue" eller "op i børnehaven", således at overgangen ikke bliver sat i mere struktur end at barnet kan følge med.

Overgangs-ceremoni fra vuggestue til børnehave: den første dag i børnehave, spiser barnet formiddagsmad i vuggestuen og får sagt "farvel". Derefter følger børn og voksne fra vuggestuen barnet til børnehaven imens de synger, barnet kører en lille vogn med alle sine ting, pyntet med flag og balloner. I børnehavens garderobe tager børn og voksne imod og hjælper med at få tingene på plads. Til samling i barnets gruppe, snakkes om hvordan vi hjælper "nye" med at føle sig godt tilpas i børnehaven.

Sammenhæng til børnehaveklassen

De kommende børnehaveklassebørn – også kaldet svaler og spætter, stifter bekendtskab med skolelivet allerede et år før de starter i 0. klasse. De bruger f.eks. SFO lokalerne et par gange om ugen. Her får de lov til at snuse til skolelivet igennem opgaver, deltage i skolens frikvarter samt møde nogle af pædagogerne og lærerne på skolen. Med små skridt udvides samarbejdet med skolens 0.klasse, her er grupperne f.eks. med i udeskole, Luciaoptog og andre emner det giver mening at samarbejde omkring. Det sidste år af børnehavelivet arbejdes der bl.a. også med at børnene lærer at modtage kollektive beskeder, samt at børnene bliver mere selvstændige. Dette gøres bl.a. ved at børnene møder flere forventninger om ting de skal sørge for selv, f.eks. at sætte madkasse og drikkedunk i køleskabet når de kommer i børnehave, samt at hente det når de skal hjem, at børnene har mere styr på deres overtøj. Til samling øves det – mere intenst - at vente på tur, række hånden op hvis man gerne vil sige noget og at være stille når andre taler.

I foråret intensiveres dette samarbejde betragteligt med konceptet "tyvstarterne". Her møder svalerne og spætterne deres kommende klassekammerater fra andre institutioner, der udvides med flere dage på skolen, hvor der arbejdes med skoleforberedende tiltag, for at lette overgangen til skolen, så børnene får tid til at blive fortrolige med skolen, SFO og de andre børn i indskolingen.

For at sikre de bedste betingelser for skolestart, udfyldes et overgangsskema af forældre og fagpersoner, så vigtige informationer videregives til skole og SFO. Der afholdes lige før sommerferien et overleveringsmøde med deltagelse af personale fra børnehuset, skolen og SFO.

Forældre kan blive inviteret med til disse møder, hvis det skønnes nødvendigt – det er ligeledes muligt for forældrene at bede om at deltage.

Mål med tyvstartergruppen:

- Udvikle børnenes sociale kompetencer.
- Gøre børnene fortrolige og trygge ved skolen.
- Relations dannelse til nye kammerater og voksne.
- Lære børnene at der, i skolen, er aftaler til bestemte tider og en strammere struktur de skal navigere i.
- Skabe glæde og stolthed ved at mestre.
- Give plads til fordybelse, koncentration og samarbejde.
- Lære børnene at udtrykke sig kreativt og fantasifuldt.
- Styrke motorisk udvikling gennem aktiviteter og leg.
- Børnene præsenteres for førskoleopgaver.
- At børnene er kendt med personale fra SFO og skole.

De sidste dage i børnehaven markeres med en aften diskofest med diskolys, sodavand, chips og dans. Dette er en stor dag som de store børn ser frem til i lang tid, børnene er klædt i deres fine tøj og bliver modtaget på den røde løber. Herudover planlægger svalerne og spætteerne også et farvel arrangement for de andre børn i børnehaven, her planlægger de som reglen forskellige aktiviteter. Et par måneder efter skolestart besøger de tidligere svale/spætte-børn børnehaven i SFO tiden. Denne dag er gensynsglæden stor, her fortæller børnene ivrigt om deres nye dagligdag i skolen både til voksne og til de nye børn i svale/spætte-gruppen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

I hverdagen tager vi på tur i området. Vi går ture rundt i nabolaget, finder børnenes huse og snakker om det vi oplever på turen. Vi tager på tur ud i naturen og går på togskiner eller på besøg hos børnene og samler æbler eller leger i haven. Vi handler ind i Spar med børnene. Går på

sportspladsen, nogle gange uden et specifikt defineret formål, andre gange med planlagte aktiviteter.

På skolen gør vi brug af gymnastiksalen, biblioteket, udeområder og SFO lokaler.

Vi forsøger at inddrage børnene i de opgaver de kan deltage i. Det kan f.eks. være at børnene går med over og afleverer affald på skolen, fejer på legepladsen, dækker bord eller henter ting i skolens kælder. På den måde ser og oplever de almindelige hverdags ting, som giver anledning til spørgsmål, ny viden og læring.

Når vi gerne vil udforske området yderligere, tager vi på ture til Assens med bussen. Her besøger vi bl.a. parker, legepladser, biblioteket, museer, havnen m.m. Vi er også med lokalbussen i Odense. Her besøger vi store som små attraktioner, parker og legepladser mm.

Vi er opmærksomme på at inddrage lokalsamfundet, men tænker at der er potentiale for at udvikle og se på nye muligheder for leg og læring i lokalsamfundet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

De fysiske, psykiske og æstetiske rammer der er sat for børnene, har tilsammen betydning for børnemiljøet. Et udviklende læringsmiljø er betinget af, at der er plads, ro og rum til fordybelse, fantasi, vilde lege, stille læsning og meget mere. Børn sanser og påvirkes af det miljø der omgiver dem, derfor er det vigtigt at der findes forskellige legemuligheder og at børnene er med til at udvikle disse. Vi observerer på børnenes lege og spørger nysgerrigt ind til drømme og ønsker, så vi sammen med dem, kan skabe de bedste børnemiljøer.

Fysisk

- Hver gruppe i børnehuset har deres egen stue, indretningen på stuerne er dynamisk og vi skaber ofte "nye" rum for at skabe nye legemuligheder. Børnene er aldersopdelt og derfor er der også forskellige legemuligheder, alt efter hvilke rum man befinder sig i. Inde arealet er i et plan, med gulvvarme i vuggestueafdelingen. Der er nem adgang til alle afdelinger i både vuggestuen og børnehaven, og vi leger gerne på tværs af afdelinger, for at skabe små nærværende læringsmiljøer for alle børn. Vi laver motorikbaner med trampolin, gynge i loftet, forhøjninger af puder, bobles, stole, madrasser o. lign. og udfordrer børnene til at gå med bare tæer på forskelligt underlag. Vi har også adgang til skolens gymnastiksal, hvor der fysisk er mere plads

til at løbe, tumle, kravle i ribber, svinge i tove, rulle, trille og i det hele taget udvikle børnene motorisk.

- Vi prioriterer at have en "sovevoksen" i børnehaven – det skaber ro og optimerer børnenes muligheder for søvn, så de har bedre forudsætninger for trivsel, udvikling og læring hele dagen.
- Vores legeplads i børnehaven er indrettet med cykelbane, sandkasser, legehuse, gynger, skov, tarzanbane og kupéret terræn, med bakker der giver anledning til forskellig leg, alt afhængig af årstiden. I forlængelse af vuggestuen, er der en mindre indhegnet legeplads med græsareal, sandkasser, legehus, rutsjebane og fliseområde, hvor der kan køres på cykler og andre små køretøjer. På begge legepladser er der tilgængelige håndvaske og sæbe, så vi har gode betingelser for at sikre god hygiejne.

Æstetisk

- Det æstetiske børnemiljø danner ramme for samspillet mellem børnenes sanser i dagligdagen og omgivelserne. Det er vigtigt for os at børnene oplever vores hus som et rart og behageligt sted at være, hvor de kan blive inspireret, udfordret og motiveret til leg og udvikling, det er derfor vigtigt at vi, sammen med børnene, skaber rum for dette.
- I huset har vi en fælles holdning om, at det er vigtigt at vi lader børnene udtrykke sig ved for eksempel, at udstille tegninger, billeder, kunst, projekter mm, det gør vi for at børnene skal føle at det er DERES børnehus.
- Vores afdelinger og stuer er indrettet med møbler der skaber "rum i rummet" og det meste legetøj i huset er tilgængeligt for børnene. Vi bestræber os på at sortere det i kurve, hvor der er sat billeder på, således at børnene nemmere kan overskue stuen og finde det legetøj, som de har lyst til at lege med, billederne gør det også nemmere at være med til at rydde op.
- Vi bruger musik som virkemiddel til at skabe stemning. Det kan være popnummeret der inviterer til dans eller det stille klassiske, der hjælper børnene til en stille stund med mindfulness. Vi er opmærksomme på lysets betydning for legemulighederne. Det er eksempelvis hyggeligt at lave en hule, hvor der er mørkt og at tage lommelygter med derind og læse historie, samtidig er det vigtigt med meget lys hvis vi skal male og kunne se de forskellige farver. Vi regulerer på lys og lysindfald med tæpper, LED lys osv. for at skabe stemning og på den måde hjælpe børnene til at regulerer sig selv.
- På legepladsen i sommerhalvåret er børnene med til, at plante blomster og planter og vande med små vandkander. Her bliver børnenes sanser udfordret da de kan dufte, røre og smage de forskellige krydderurter og grøntsager fra plantekasser og krukker.

Psykisk

- Et godt børnemiljø for os i Børnehuset er repræsenteret ved et stærkt samarbejde mellem forældre og personale, samt gode relationer mellem børnene, forældrene og personalet. På denne måde skabes der tryghed og tillid mellem alle parter.
- Vi ser os selv som nærværende, engagerede, motiverede, inkluderende og tydelige rollemodeller. Alt sammen vigtige faktorer for, at børnene får en tryk og stabil hverdag.
- De pædagogiske aktiviteter tilrettelægges ud fra både det enkelte barn og hele gruppens interesser og udviklingsniveau. Gennem de forskellige aktiviteter lærer børnene at løse konflikter og hermed lærer de også deres egne grænser at kende. Vi støtter børnene i at sige til og fra og guider dem i, at drage omsorg for hinanden og opleve glæden ved, at være en del af et større fællesskab.
- Vi italesætter børnenes handlinger og følelser og giver dem plads, tid og rum til at udtrykke sig.
- Personalet i Børnehuset opsøger løbende faglig udvikling og deltager i relevante kurser, uddannelsesforløb og holder stue- og personalemøder.
- Vi skaber rammer med handlemuligheder, afstemt efter barnets alder og udviklingsstadiet. F.eks. er der ikke nogen der bestemmer hvordan en juledekoration skal se ud. Hvis barnet synes der skal blade på i stedet for gran, er det ok.

Vi arbejder med demokrati i børnehøjde. Eksempelvis har vi haft en periode hvor vi havde særligt fokus på selvhjulpenhed og at kunne selv. Afslutningen var en fest hvor børnene selv var med til at bestemme menuen. Vi lavede stemmesedler, så man kunne sætte kryds ved det man helst ville have. F.eks. bålssuppe eller pasta med kødsovs til hovedret, is eller kage til dessert. Børnene satte kryds og kom sedlerne i "stemmebokse" efterfølgende blev stemmerne talt op og resultatet offentliggjort.

De seks læreplanstemaer

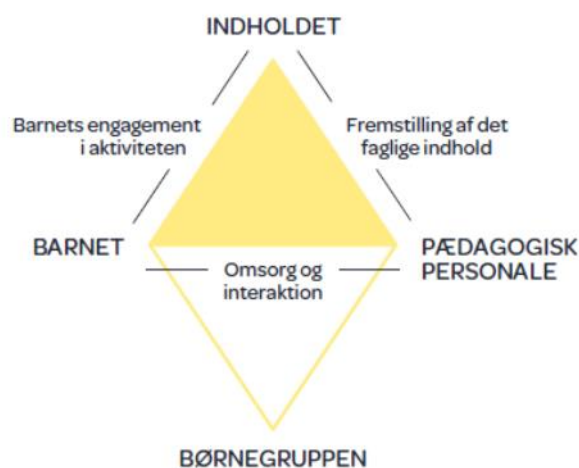
”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. ”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

I dagtilbud i Assens Kommune tilbydes børnene dynamiske læringsmiljøer gennem hele dagen. Den didaktiske firkant er en model, som kan anvendes for at synliggøre sammenhængen mellem barnets / børnenes tilegnelse af nye kompetencer i samspil med andre både børn og voksne. Barnets tilknytning og trivsel danner grundlaget for, at barnet oplever og lærer nye færdigheder og kompetencer.

Den didaktiske firkant

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Barnets alsidige personlige udvikling hænger tæt sammen med, at voksne anerkender dets ret til at være og at barnet har værdi i sig selv – som det er. Barndommen er ikke bare en forberedelse til fremtiden. Nuet i barnets liv har en egen betydning, hvor det handler om, at barnet skal lære sig selv at kende gennem stabile og trygge relationer. Børnene skal opleve og udfordres på mange forskellige måder og støttes til at tage det næste skridt i egen udvikling.

Barnets vej til en personlig udvikling, der er karakteriseret ved tryghed, sikkerhed og selvværd, går gennem sikker tilknytning. Et barn skal kunne knytte sig til stabile omsorgspersoner, som giver det fysisk og emotionel omsorg, og som er opmærksomme på barnets udtryk og behov, samt er interesserede i, at lære barnet at kende som person og støtter barnet i, at følge dets interesser.

Hvordan arbejder vi pædagogisk?

- Vi anerkender barnets følelser og giver tid og hjælp til, at barnet forstår og får mulighed for at regulere sine følelser.
- Vi er interesserede i at lære hvert enkelt barn at kende, som det særlige menneske det er.
- Vi er nysgerrige efter at se barnets initiativer og viser interesse for dem.

- Vi ser og inddrager det barn, der ikke af sig selv er opsøgende og tager initiativer. Samtidig er vi opmærksomme på at barnet også kan have brug for alenetid.

Hvad kendetegner Børnehusets fysiske rammer

- Børnene har adgang til legetøj og materialer.
- Børnene kan være med til at forme det fysiske rum og legemulighederne.
- Indretningen gør det tydeligt, hvad børnenes muligheder er.
- Børnene har et eller flere områder, der er deres egne, f.eks. en pude, skuffe eller plads.
- Børnene har mulighed for at sætte spor i institutionen, f.eks. at få hængt en tegning op eller plante en plante som de har med hjemmefra.
- Børnene kan selv tage vand, finde deres egne ting osv. og dermed opfylde egne behov.

I Børnehuset er målet, at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed. De skal opleve sig selv som selvstændige individer med egne følelser og meninger. Det enkelte barn skal lære at mærke egne grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Barnet skal opleve, at det gør en forskel og føle sig værdsat og lære at udtrykke følelser og behov. Det betyder at vi som personale skal være opmærksomme på, hvad barnet har brug for og være fleksible ind i hverdagens struktur.

Eksempel:

Selv om vi normalt er ude efter frokost, kan der være pædagogiske overvejelser omkring det enkelte barn der gør, at der laves andre tilbud for en eller flere.

Ligeledes prioriterer vi at støtte barnet i at kunne udsætte egne behov, at vente på tur – fx ved håndvasken, hjælp i garderoben, til en aktivitet/tur, når maden sendes rundt, til at fortælle, til at vælge sang/ historie/bevægelse osv. Her er det vigtigt at støtte og italesætte det vi ser - ”Jeg hører, at du gerne vil have maling og jeg hjælper dig lige om lidt, når det bliver din tur.”

Personalet lægger vægt på at give mulighed for at udvikle børnenes kompetencer og modstandskraft til at klare udfordringer, tåle nederlag og håndtere frustrationer. For eksempel skånes børnene ikke for at tabe i spil, komme sidst i kapløb, eller at være den der mangler en løbecykel, en plads på gyngen eller at komme med. De følelser dette måtte medføre, møder vi på en anerkendende måde, og vi støtter barnet i at finde handlemuligheder.

Personalet støtter børnene i at mærke sig selv og udvikle deres kommunikation. Vi skaber rammer, der understøtter barnets lyst til udfordringer og til at sige "ja" til nye ting for eksempel teater, lege, oplevelser, relationer, aktiviteter mm.

Robuste børn hviler i sig selv, og lærer at mestre modgang. Børnene må øve sig i at håndtere skuffelser eller afvisninger og i nogle tilfælde lære at sige "PYT"!

- Personalet opfordrer børnene til at sige, hvad de vil være med til og ikke være med til, det er med til at beskytte egen integritet.
- Via observationer har vi øje på hvilke børn, der ofte er de styrende i legene, og hvem der er mere passive. Vi lytter til, hvad de mere passive børn har lyst til, og hvilken rolle de måtte ønske sig. Derpå hjælper vi dem med at finde lege/rum, hvor de får mulighed for at bestemme og dermed støttes de i egen udvikling.
- Personalet opfordrer og giver børnene plads til at kunne fortælle og stå frem. Efter en god weekend eller en bestemt oplevelse, har børnene ofte lyst til at fortælle det til andre. Dette understøttes af personalet i mange sammenhænge, det kan være til samling, i spisesituationer, eller 2 børn imellem. Det er afgørende for os, at det enkelte barn bliver støttet, lyttet til og respekteret, så barnet tør og har lyst til at fortælle igen en anden gang.
- Personalet udfordrer til nysgerrighed overfor nye aktiviteter, lyst til at forsøge – klatre på skrænter, se på juleteater med farlige nisser eller blive malet i ansigtet. Vi ser det enkelte barn i situationen og vurderer om det eksempelvis er en god ide, at starte med at kigge på, måske på skødet af en voksen (tryghed), inden man begiver sig ud i det ukendte. Udviklingen sker ofte i små "step" og her støttes børnene til at blive gode til, at afprøve noget af det de kan være udfordret på, således bliver det mere trygt at sige ja til næste step.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Legen og et trygt legemiljø er en afgørende faktor, for børns sociale udvikling. Vi skaber derfor rammer der giver plads til leg i små grupper, med udgangspunkt i børnenes interesser.

Dette gør vi blandt andet, med små legemiljøer på tværs af stuerne, som åbner op for nye venskaber og relationer, samtidig medvirker det til, at åbne børnenes verden for nye lege og nye relationer.

De små grupper giver plads til ro og fordybelse og giver børnene fornemmelse af at blive set og hørt, samtidig giver det mulighed for at personalet kan observere og støtte det enkelte barn i dets udvikling. Herunder at guide ind i leg og skabe en ny rolle eller status for barnet, således at barnet får en plads i legen, som de andre deltagende børn kan se mening med.

Vi har for øje at børns deltagelsesmuligheder er forskellige og at graden af deltagelse er afhængig af udviklingstrin. Det at lege parallelt er en del af børns "legeudvikling" og dermed den spæde start på at kunne være aktivt deltagende i legen. Vi hjælper børnene til at få øje på hinanden. Børnene oplever hinandens styrker og svagheder, og lærer at acceptere egne og andres muligheder og begrænsninger for deltagelse.

Den sociale udvikling i det store fællesskab, har vi eksempelvis fokus på til samling på stuerne, på gåture, til fællessang, dans og motorik i fællesrummet og ikke mindst under spisning. Under spisning er der rigtig mange parametre på spil, omkring social formåen og udvikling. Man skal kunne tage hensyn til den der sidder ved siden af, uden at skubbe eller stikke fingrene i

sidemandens mad. Man skal kunne lytte og handle, når der bliver bedt om skraldespanden. Hvordan reagerer man når sidemanden eller barnet overfor, ikke kan åbne sin banan eller ostehaps? Kalder man på en voksen eller spørger man de andre ved bordet om hjælp? Vi har fokus på at børnene skal kunne profitere af egne og hinandens ressourcer. På den måde mærker børnene tilfredshedsfølelsen det giver, når vi hjælper hinanden og den succes booster både selvværd, selvtillid, empati og relations dannelse.

I børnehavens mejsegruppe (de yngste) er der i perioder "storevenner" til vuggestuen. De får både ro til leg og fordybelse, men de bliver automatisk også "de store" og dermed hjælpere og viser omsorg for de yngre børn i vuggestuen. Ligeledes er der ofte børn fra vuggestuen, der deltager i mejsegruppens aktiviteter og hverdagsrutiner. Det kan være at medbringe en madpakke til frokost eller få lov at holde en stor i hånden, når vi går tur.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hos os anser børns sproglige og kommunikative udvikling som en del af hele dagen i børnehuset, f.eks. bidrager både puslesituationer, garderobesituationer, spisesituationer og samt planlagte pædagogiske aktiviteter til barnets sproglige og kommunikative udvikling. For os er det vigtigt at skabe lege- og læringsmiljøer, hvor børnene oplever at der er tid og rum til at blive lyttet til, samt at de har mulighed for at give udtryk for deres holdninger, følelser og behov. Det gør vi både ved hjælp af små legemiljøer og små børnegrupper, hvor børnene automatisk får lidt bedre mulighed for at udtrykke sig, men også ved at øve det at lytte til hinanden og turde at fortælle noget til f.eks. samling, hvor vi er flere børn sammen. Vi ser både den verbale og den nonverbale form for kommunikation som vigtige og bruger forskellige værktøjer til at understøtte og udvikle begge dele.

Når man starter i vuggestue, kun lige er startet i børnehave eller på anden måde kan være udfordret i at kommunikere verbalt med det pædagogiske personale, kan det være rigtig svært at give udtryk for sine følelser og behov. Ved at bruge piktogrammer og/eller "tegn til tale", som er en form for pædagogisk tegnesprog, i både vuggestuen samt børnehaven, giver vi børn der endnu ikke har et verbalt sprog eller taler dansk, en mulighed og en måde at kommunikere på. Når vi bruger disse pædagogiske værktøjer, giver vi barnet en mulighed for at udtrykke følelser og behov, så det har mulighed for at føle sig set og forstået. Ofte inddrager vi også forældrene og giver dem mulighed for at bruge redskaberne derhjemme, ved at give dem forskelligt billedmateriale med tegn og piktogrammer med hjem.

Vi gør brug af piktogrammerne ved både store og små, til at understøtte det verbale sprog. Disse gør det mere visuelt og gør det mere overskueligt for børnene at følge hverdagens rutiner. Det kan både være i forhold til hvilket tøj vi skal have på ud på legepladsen, samt hvad vi skal til lige om lidt. Denne visualisering gør det for nogle børn lidt lettere at forstå hvad der skal til at foregå og giver ordet en billedlig betydning. Derudover har vi to digitale sprogtavler, som vi især bruger på stuerne ved de yngste børn, samt stuer hvor der er børn der ikke taler dansk når de starter i institutionen. Tavlerne har forskellige billeder af hverdagsting og børnene kan så få udtalt ordet ved at trykke på en knap med det pågældende billede. Disse er hængt op, så børnene kan bruge tavlerne når de har lyst til at udforske dem og er med til at udvide børnenes ordforråd understøttet af billeder. Vi ser tit børnegrupper bruge disse tavler, vi hører grin fordi de synes det er mærkelige ord og vi hører også at børnene gentager ordene og at de med tiden lærer at bruge ordene i den rigtige sammenhæng.

På legepladsen har vi en lille hytte som vi blandt andet bruger som sproghytte. Her er det plads til at en lille gruppe børn, sammen med en voksen bl.a. kan spille vendespil, billedlotteri, lave rim og remser eller læse en historie. Vi taler om historien eller rimet/remsen efterfølgende, og børnene får lov til - med deres egne ord - at fortælle eller genfortælle rimet/remsen eller historien. Når vi spiller vendespil eller billedlotteri, taler vi om hvad der er på billedet og hvad det måske bruges til. Det er et tilbud til alle børn og børnegruppen sammensættes af det pædagogiske personale, ud fra en faglig vurdering af børnenes relationer og kompetencer.

Ofte tager vi billeder af hverdagssituationer, lege og pædagogiske aktiviteter, disse bruges på plancher som vi hænger i børnehøjde eller i børnenes bøger, som de selv kan tage ned og kigge i. Både plancher og bøger giver anledning til mange samtaler om hvad der sker på billederne og nogle gange kan børnene drage paralleller til ting de har oplevet derhjemme, hvilket giver anledning til endnu flere fortællinger. At kunne følge barnets spor i enten en fortælling, en sang eller et rim tillægger vi stor værdi og ser det som en mulighed for, at barnet kan få lov til at udtrykke sig overfor eller sammen med andre.

Vi lægger stor vægt på, som personale, at være gode rollemodeller over for børnene, vi taler pænt til og om hinanden og giver hinanden rum og mulighed for at udtrykke meninger, holdninger og følelser. Vi er opmærksomme på at sætte ord på det vi gør, for også på den måde at udvide og udvikle børnenes ordforråd og sprogforståelse.

Vi udfører sprogvurderinger med sprogvurderingsværktøjet fra "Hjernen & Hjertet" ved alle 3 årige børn, samt ved de 5 årige børn, der ved sprogvurderingen ved 3 års alderen er landet i fokuseret eller særlig indsats. Vi bestræber os på, at barnet oplever en afslappet atmosfære ved sprogvurderingen og at barnet kender den pædagog der udfører sprogvurderingen, rigtig godt.

Vi inddrager forældrene i sprogvurderingen ved at forældrene får tilsendt et spørgeskema gennem "Hjernen & Hjertet". Dette spørgeskema indeholder ca. 10 spørgsmål angående barnets sprog og kommunikationsstrategier. Forældrene bliver, når sprogvurderingen er fuldført, informeret om resultatet samt hvilke tiltag vi evt. tager i brug.

Lander barnet i fokuseret eller særlig indsats laver vi en handleplan, hvor vi beskriver hvilke indsatser vi sætter i gang. Vi inddrager også forældrene ved at vejlede dem i hvordan de kan hjælpe deres børns sproglige udvikling på vej.

I kommunen har vi talepædagoger, som vi har et godt samarbejde med. Vi kan både kan bruge dem på konsulent basis, samt var behov for en yderligere sprogindsats.

I forhold til arbejdet med flersprogede børns udvikling af kommunikation og sprog, lader vi børnene afprøve og eksperimentere med sproget. Vi er nysgerrige på deres forståelse og lader dem afkode sproget, inden vi har forventninger om, at de kan begynde at tale dansk. Vi er også nysgerrige på barnets sprog derhjemme; hører forældrene at barnet bruger danske ord? taler og forstår barnet familiens modersmål? osv. Vi opfordrer dog altid til at man derhjemme taler sit modersmål med barnet og at man i børnehaven og vuggestuen taler dansk til og med barnet. Vi danner sproggrupper i børnehuset ud fra børnenes kompetencer og udvikling, samt med forskellige pædagogiske mål for øje.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnenes fysiske og mentale sundhed er prioriteret højt i vores Børnehus. Bevægelse er en del af hverdagen, hvor alle børn får brugt deres krop på en legende og motiverende måde. Børnene inspireres til at bruge kroppen og mærke glæden ved at bevæge sig, de oplever at de voksne er aktive og deltagende rollemodeller, det giver dem lyst til selv at være med.

Motorisk udvikling skaber forbindelse mellem sprog og social udvikling, og legen er i den forbindelse en afgørende faktor, for det enkelte barns positive forståelse af kroppen. Derfor er det enkelte barns nærmeste udviklingszone og individuelle behov altid indtænkt, når vi taler om og arbejder med sanser og bevægelse. Vi sætter ord på og visualiserer hverdagens motoriske tiltag, for at børnene får øje på hvad kroppen kan? hvad kan øves? hvordan er vi forskellige fra hinanden? Og på hvilke områder er vi ens? osv.

Vi skaber rum i rummene og giver plads til aktiv udfoldelse – ude og inde. På legepladsen har vi cykelbane, skov, en stor bakke, gynger, sandkasser og dejlig kuperet terræn, blomster der dufter og musikvæg, der alt sammen giver gode muligheder for at udvikle sig sansemotorisk.

Indendørs understøtter rummene både fin- og grovmotorisk udfoldelse, rummene er fleksible og kan

eksempelvis laves om til forhindringsbane, dansegulv eller til stillerum med sansemotorik – alt efter behov. Vi leger både på stuerne og i fællesrummet, der ud over benyttes skolens gymnastiksal.

I samarbejde med børnene møblerer vi om, leger med lysindfald, bruger madrasser og forskellige puder, ”tegner” streger på gulvet med tape, ”tryller” tæpper om til hængekøjer – alt sammen for at skabe læringsmiljøer der inviterer til leg og kropslig udfoldelse, der giver børnene mulighed for at mærke både vilde og stille motoriske udfoldelsesmuligheder.

Skiftet imellem de stille og de vilde lege, er vigtig for alle børn. Personalet støtter og guider børnene til at deltage i begge ”kategorier” af lege og til at hjælpe børnene til at få en forståelse af kroppens signaler. De forskelle niveauer af lege lærer børnene, at mærke egne styrker og grænser, og også at fornemme vennernes. Det pædagogiske personale giver hinanden plads til disse - både planlagte og impulsive tiltag og er bevidste om, at rummene skal skabe muligheder for, og motivere børnene til leg og bevægelse.

Vi gør brug af forskellige pædagogiske materialer der inviterer til leg og bevægelse. Eksempelvis ”hoppeline” hvor musikken bruges til at fremme motorisk udvikling eller ud fra anbefalinger fra fysioterapeuter og ergoterapeuters materialer, hvori de nøje har beskrevet forskellige øvelser og formål.

Vi taler med børnene om at sundhed ikke kun er sund mad og bevægelse, men også handler om glæde og trivsel. Vi støtter og guider børnene til at tro på egne evner og til at styrke deres selvbillede. Vi laver blandt andet wellness og massage med børnene, som er med til at give dem kropsforståelse og hjælpe dem til at regulere sig selv, på den måde styrkes deres kompetencer til at sige til og fra.

Vi har samarbejde med kommunens fysioterapeuter, ergoterapeuter og sundhedsplejersker og kan sparre med dem om børnenes fysiske, mentale og motoriske udvikling. Der tages i disse sammenhænge hensyn til både det enkelte barn og hele gruppens behov. Vi har ligeledes mulighed for at inviterer de nævnte fagpersoner med til samtaler med forældre, hvis dette behov opstår. Ved samtaler tales der om vigtigheden af at børn bevæger sig og hvordan forældre kan støtte børnene, så det kan blive på en sjov og legende måde.

På opslagstavler i vores institution, finder forældre oplysninger om de lokale foreningers tilbud om bevægelse, det kan være gymnastik, fodbold og svømning.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I børnehuset bruger vi uderummet meget. Naturen opfattes i vores hus, som en fantastisk legeplads for både krop og sind og de oplevelser vi giver børnene med fra naturens verden, giver naturlig plads til at undres, stille spørgsmål og finde svar – alt sammen et led i den naturfaglige dannelsesproces. Vi leger ude i al slags vejr og gør børnene bevidste om temperaturforskelle og om hvilket tøj der passer til de forskellige vejrtyper. Det styrker det enkelte barns evne til at blive klogere på egen krop og til at kunne mærke "sig selv".

Vores egen legeplads inspirerer til at gå på opdagelse bag bakker ved samlingen af store træer og rummer gode gemmesteder og forskellig bevoksning. Vi har gode muligheder for forskellig leg, der udvikler børnenes sanseapparat og motorik. Det kuperede terræn og forskellige underlag inviterer blandt andet til hulebyggeri i skoven, fangeleg, rul/tril/kolbøtter ned ad bakker, og på vores store bakke, hvor store og små hjælper hinanden op og ned, kan der løbes, kælkes og laves vandbane alt afhængig af årstid.

I bålhytten laves der nogle gange mad og synges sange, vi bruger den også til samling, hvor vi taler om forskellige emner som børnene er nysgerrige på. På legepladsen har vi borde/bænkesæt placeret således, at der kan spises madpakker og eftermiddagsmad i grupper. I skoven, som vi har i baghaven, henter børnene indtryk om dyr, planter og materialer. Der samles blade og kogler som

bruges til kreative aktiviteter, samt klatres højt op i træer og røres ved insekter, som både kræver mod og evne. F.eks. hvor højt tør jeg klatre eller hvordan holder jeg en regnorm uden at mase den? I vores plantekasser kan der duftes, smages og føles på krydderurter, grøntsager, spiselige blomster og bær. Børnene er med til at plante, vande og plukke og bliver derfor klogere på konceptet fra jord til bord.

Pædagogerne udvikler fællesskaber som gør børnene nysgerrige på naturen, ved at være medlevende og formidle viden der giver børnene vigtige erfaringer, som bidrager til at udforske og eksperimentere med natur og naturfænomener. Genbrug og bæredygtighed er vigtige begreber i vores hus og vi ønsker at skabe bevidsthed hos børnene om at passe godt på vores jord og dens ressourcer. Derfor samler vi skrald, genbruger og lærer børnene at putte affald i de rigtige skraldespande og ikke smide det i naturen.

På gåture i lokalsamfundet snakker vi om biler, traktorer, busstoppesteder, små fugle, høje huse, store skilte, grønne træer osv. Vi øver trafik bevidsthed og lærer at tage hensyn til og passe på hinanden.

Vi benytter ofte skolens og andre lokale legepladser, ligesom sportspladsen er et yndet tur mål, med masser af plads til boldspil, løbelege og madpakkespisning.

Vores ældste gruppe "tyvstarterne" deltager i udeskole med nuværende 0.klasse. De tager også bus til Assens og laver bål og leger både i anlægget på Solsikkevej og ved Arenaen.

Børnenes nysgerrighed og fantasi udvikles når vi eksperimenterer og udvider deres verdensbillede. Vi taler om dyr i andre lande, hvorfor er der dyr der lever i nogle lande og ikke i andre? Betyder det noget at der er temperaturforskellige?

Vi laver også små forsøg hvor vi stiller skarpt på de 4 elementer – Eksempelvis: Hvad sker der med vand når det kommer i fryseren? Hvorfor udvider det sig når det bliver koldt? Smelter det hurtigere hvis det står i solen? Og så videre.

Vi giver dermed børnene indblik i verdensbegreber ved at fokusere på et fænomen, formidle viden, opstille hypoteser, afprøve metoder, stille spørgsmål og lade børnene eksperimentere, fantasere og udforske.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Når børn starter i vores børnehus, skal de til at indgå i et nyt stort fællesskab. Samtidig skal de også navigere i at indgå i forskellige små legefællesskaber, såsom samlinger, stueopdelte aktiviteter, legegrupper på tværs af alder - der er bestemt af personalet ud fra en pædagogisk synsvinkel eller lege der "bare" opstår. Det kan være en udfordring for de fleste børn at finde deres rolle i alle disse forskellige arenaer, vi har derfor særligt stor fokus på at støtte og guide børnene i disse situationer. Vi lægger vægt på en god og tryk opstart, ved bl.a. en rundvisning før barnet starter, tilpasser indkøringen til det enkelte barn og tilbyder en samtale inden for de første 3 måneder. Dette er for, at skabe større indsigt, forståelse og tryk for både forældrene og barnet.

Den sidste tid inden børnene rykker fra vuggestue til børnehave er der også øget fokus på de nye fællesskaber barnet skal indgå i. Børnene kommer på planlagte besøg på mejserne, enten på legepladsen eller indenfor på stuen. Den voksne bliver sammen med barnet, til det har en god og tryk oplevelse. Den voksne trækker sig i takt med, at barnet viser trykhestegn. Når vi vurderer, at barnet er trykt, så besøger barnet mejserne alene og vil derefter deltage i aktiviteter og frokost. Ligeledes markeres overgange fra mejser til henholdsvis mini-spætter/svaler og igen fra mini-spætter/svaler til spætter/svaler på lignende måde – dog tilpasset den pågældende aldersgruppe.

Når børnene skal fra børnehave til skole, er der en helt særlig kultur for at støtte og guide børnene ind i det nye fællesskab der nu bliver deres hverdag. Der er her tale om samarbejde mellem skole og børnehave der gør at børnene i den sidste periode af deres børnehaveliv, har dage på skolen hvor de sammen med både kendte og nye kammerater/voksne, samt får indblik i hvad det vil sige at begynde skolelivet.

Vi ønsker at lære børnene om den danske kultur, med dens traditioner og kendetegn. Derfor markerer vi og taler om tilbagevendende danske traditioner som jul, påske, fastelavn, Lucia, Sankt Hans, fællesspisning og vi laver samlinger med sange fra hele den danske sangskat. Børnene stifter i vores hus også bekendtskab med forskellige "familiekulturer", de får eksempelvis indblik i at dansk jul ikke nødvendigvis fejres på samme måde i alle familier og at der ikke er noget rigtigt eller forkert i den sammenhæng.

Vi giver børnene indblik i andre etniske kulturer og de traditioner der er forbundet hermed, herunder Halloween, andre trosretninger og mad fra andre lande. Vi skaber rum for at børnene kan fordybe sig og være nysgerrige på alle disse forskellige kulturelle indtryk. Dette sker eksempelvis når vi hører musik på andre sprog og i forskellige genre, eller igennem teaterforestillinger eller bøger der fortæller børnene, om kulturelle forskelle i de enkelte familier. Børnene udvikler på den måde nysgerrighed for andre kulturer og forskellige kulturelle udtryksformer, vi oplever at børnene begynder at udvikle nye lege der fremmer forståelsen for hinandens baggrunde og bliver klogere på forskelle og ligheder. Det harmonerer med de æstetiske læringsprocessers grundprincip om, at vi alle optager indtryk forskelligt, som dermed kommer forskelligt til udtryk. Der udvikles respekt, accept og plads til at vi sammen kan være forskellige – vi hylder mangfoldigheden og ser den som en stor ressource for vores hus.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen." *Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51*

Evalueringskultur i Assens Kommune

I Assens Kommune skal etableringen af en evalueringskultur i dagtilbud forstås, som udvikling af en læringskultur. Læringskulturen har til formål at skabe - og arbejde med meningsfuld viden i forhold til at kvalificere den pædagogiske praksis løbende. Det betyder med andre ord, at vi kontinuerligt og systematisk undersøger og udvikler på praksis for at blive klogere på praksis – sammen – for børnenes skyld.

Det er i den pædagogiske praksis gennem voksen-barn tilknytningen og i børnefællesskaberne, at det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse sker. Det er derfor også en bevægelse fra praksisfællesskaber til professionelle læringsfællesskaber, hvor vision, faglig ledelse og samarbejde er nøglebegreber. Der er fokus på både børn og voksnes læreprocesser.

Det at sætte mål, dokumentere i praksis, evaluere og skabe ny og bedre praksis er en pædagogisk metode, som motiverer fagprofessionelle i forhold til at skabe optimale læringsmiljøer for alle børn i dagtilbud.

Der anvendes metoder, som understøtter systematik – og tydelige mål for undersøgelserne og for at evaluere sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring for hvert læreplanstema.

Der arbejdes med en udvidet SMTTE, blomsten, læreplanstræet eller andre metoder – hvert dagtilbud vælger en metode eller flere som de dygtiggør sig i.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø?

Vi arbejder med læreplans blomsten som redskab og udvælger i hver gruppe nogle fokuspunkter. Vi arbejder med 4 temaer om året som hovedtema. Grupperne gør brug af en skabelon der hedder – planlægning og evaluering af læreplansarbejde, samt blomsten. Her indskrives tema, mål og delmål, organisering, tidsramme, tegn, dokumentation, evaluering og fremtidsperspektiv.

På vores Stue møde gennemgår vi vores planlægning med blomsten for øje og evaluerer løbende på processen. Hvad har vi opnået, hvad skal justeres og ud fra dette sættes der nye mål. Efter hvert tema, fremlægger hver gruppe en dokumentation og evaluering på fælles personale møde, så vi i fællesskab kan udvikle og blive klogere på praksis og også i fællesskab kan sætte nye mål.

Det der i særdeleshed udvikler os, er den daglige evaluering, faglige sparring og fokus på, at vi gør det der er aftalt og flytter os, når det er nødvendigt. Vi sætter de pædagogiske overvejelser i struktur, ved eksempelvis at positionerer os i aktiviteter og forventningsafstemme på forhånd. Vi ser bredt på samarbejdet og støtter hinanden i gode processer og evt. ændringer, når dette giver mening. Det kræver fortrolighed, tillid, respekt og sikkerhed i personalegruppen, at vi kan bede om hjælp og at vi er åbne for hjælp.

Samarbejdet med forældre og bestyrelsen åbner op for nye perspektiver og ideer til praksis og kvalificerer vores arbejde. Samtidig ønsker vi at skabe fokus på barnets trivsel og udvikling igennem læreplansarbejde så vi skaber merværdi for barnet, forældre og samfundet.

Pædagogisk udviklingsarbejde kræver ud over selve arbejdet med de pædagogiske læreplaner, at vi som ansatte får ny viden, oplever andre måder at udvikle praksis på og uddanner os.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vores læreplan skal være en levende plan, som er et arbejdsredskab alle kender og benytter sig af. Vi har arbejdet med læreplanerne på pædagogiske dage og på personale møder. Vi vil indsamle dokumentation og evalueringerne af de nedslag vi vælger, fortsat vil vi arbejde med en struktur hvor læreplanerne sættes på dagsorden i Børnehuset på både Stuemøder, Personalemøder, pædagogiske dage og til bestyrelsesmøderne. Disse tiltag skal være med til at sikre evalueringen af den pædagogiske læreplan. Vi vil lægge arbejdet med læreplanerne ind i et årshjul så vi på den måde sikrer at læreplanerne og evalueringen af disse kommer kontinuerligt på dagsordenen.

Ved at arbejde målrettet med læreplanerne, som beskrevet ovenfor, vil vi få en systematik, som gerne skal sikre en meningsfuld udvikling og fastholdelse af de ting vi lykkedes med.

Inddragelse af forældrebestyrelsen?

I efteråret 2020 og foråret 2021 begyndte vi at inddrage vore bestyrelse i arbejdet med læreplanerne. Vi valgte to temaer ud pr. gang og da det var online møder, bad vi dem om at læse de udvalgte temaer og reflektere over det skrevne. Se nedenstående 5 spørgsmål. Dette har været et givtigt arbejde, som bestyrelsen er gået til med stor engagement. Styregruppen har herefter samlet op på bestyrelsen input til det beskrevne arbejde.

Bestyrelsen skulle forholde sig til følgende.

- Er det forståeligt?
- Er der noget I undres over, eller som I gerne vil have uddybet?
- Ser I nogen muligheder i forhold til forældre inddragelse, som kan inddrages i hverdagen og som kan give merværdi for barnet?
- Er der noget der giver grundlag for nye principper?
- I hvilket omfang kan I se at I kan være med til at udvikle det pædagogiske læringsmiljø og samarbejdet om børns læring?

Det er vores arbejdsredskab, men det er vigtigt at vores bestyrelse finder det let læseligt og forståeligt, og at de kan se hvem vi er og hvordan vi ser det gennemført. De kan være med til at stille undrende spørgsmål til os og evt. komme med nye input til det pædagogiske læringsmiljø.

Vores næste mål er, at vi et par gange om året sætter evaluering af den pædagogiske læreplan på dagsorden på bestyrelsesmøder, med gennemgang af systematiske evalueringer med følgende spørgsmål.

- Hvad har vi valgt og hvorfor?
- Hvordan greb vi det an?
- Hvad oplevede vi?
- Hvad har det af betydning for børnene, det pædagogiske arbejde og for fremtiden?

Ud fra dette oplæg, kan bestyrelsen spørge, være nysgerrige, undre sig og hele tiden animeres til at vedligeholde en pædagogisk plan der er aktuel og i live. Her vil alle temaer inden for den ny læreplan kunne komme i spil. Har bestyrelsen et ønske om at se på et specifikt emne, vil de altid have mulighed for dette.